

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

**BİRİNCİ BÖLÜM
KARAR**

HALİL İBRAHİM ER BAŞVURUSU

Başvuru Numarası : 2023/95915
Karar Tarihi : 30/7/2025

Başkan : Hasan Tahsin GÖKCAN
Üyeler : Yusuf Şevki HAKYEMEZ
Selahaddin MENTEŞ
Muhterem İNCE
Yılmaz AKÇİL
Raportör : Eren Can BENAKAY
Başvurucu : Halil İbrahim ER
Vekili : Av. Hasan SARI

I. BAŞVURUNUN ÖZETİ

1. Başvuru; sözleşmenin yenilenmemesine dair işleme karşı açılan davada davanın sonucuna etkili iddiaların kararda karşılanmaması nedeniyle gerekçeli karar hakkının, kararda geçen ibare nedeniyle de masumiyet karinesinin ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

2. Başvurucu, 2014 yılında Şişli Belediye Başkanlığı (Belediye) nezdinde sözleşmeli mimar olarak görev yapmaya başlamıştır. Başvurucu, görevi başında öldürülen belediye başkan yardımcısı ile ilgili olarak İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülen soruşturma kapsamında 22/8/2016-25/8/2016 tarihleri arasında gözaltına alınmış; daha sonra serbest bırakılmıştır. Belediye 16/12/2016 tarihli işlemle "*ilgilinin kamu görevlisinin taşıması gereken güvenilirliği ve liyakatı bulundurmaması nedeniyle görevinden yeterince verim alınamayacağı*" gerekçesiyle 31/12/2016 tarihi itibarıyla başvurunun sözleşmesinin yenilenmemesine karar vermiştir. Anılan kararın başvurucuya tebliğ edilmesi üzerine başvuru, işlemin iptali ve mahrum kaldığı parasal haklarının yasal faizi ile birlikte ödenmesi talebiyle 28/2/2017 tarihinde dava açmıştır.

3. İstanbul 10. İdare Mahkemesi (Mahkeme) 21/11/2017 tarihinde işlemin iptaline ve parasal hakların faizi ile birlikte ödenmesine karar vermiştir. Kararda;

i. Davalı idarece, işlemin sebep unsuru olarak davacının görevi başında öldürülen belediye başkan yardımcısı ile ilgili olarak İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığınca yapılan soruşturma kapsamında gözaltına alınmasının ve İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesinin 2017/33 Esas sayılı dosyasında kabul edilen iddianamede olayın sanıkları ile birtakım işlerle ilgili olarak iletişimi olduğunun gösterildiği belirtilmiştir.

ii. Davacının İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesinin 2017/33 Esas sayılı dosyasında görülen davada sanık olmadığı ve hakkında bir ceza davasının bulunmadığı ifade edilmiştir. Davacının olayın sanıkları ile çıkar ilişkisine girdiğine yönelik herhangi bir iddia veya tespitin bulunmadığı belirtilmiştir. Usulsüzlük iddiaları nedeniyle yapılan incelemede davacının yapı kontrol müdür yardımcısı tarafından kendisine ait şifre ile sistemine giriş yapılarak usulsüz işlemlerin yapıldığı beyanında bulunduğu aktarılmıştır.

iii. Davacının görevi başında öldürülen belediye başkan yardımcısı ile ilgili olarak gözüaltına alınıp serbest bırakılmasında ve ceza dosyasındaki sanıklar ile herhangi bir çıkar ilişkisi olmadan yaptığı görüşmede güvenilirliğin yitirildiği sonucuna varılmaması gerektiği belirtilmiştir. Davacının liyakatinin yetersiz olduğu yönünde davalı idarece yapılmış bir tespit olmadığı gibi davacının davalı idare bünyesinde oluşan birtakım usulsüz işlemleri üstlerine bildirdiği ifade edilmiştir. Davacı hakkında hâlihazırda açılmış bir soruşturma olmadığı, dolayısıyla sözleşmesinin yenilenmemesini gerektirecek bir durum bulunmadığı belirtilerek sözleşmesinin feshedilerek yenilenmemesine ilişkin işlemin sebep ve amaç yönünden hukuka uygun olmadığı sonucuna varılmıştır.

4. Belediye, anılan karara karşı 10/1/2018 tarihinde istinaf kanun yoluna başvurmuştur. İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 2. İdari Dava Dairesi 24/5/2018 tarihinde temyiz yolu açık olmak üzere istinaf başvurusunu reddetmiştir.

5. Belediye 19/6/2018 tarihinde temyiz kanun yoluna başvurmuştur. Danıştay Onikinci Dairesi (Danıştay) 22/5/2022 tarihinde Bölge İdare Mahkemesinin kararının bozulmasına karar vermiştir. Kararda, davalı idarece istinaf başvuru dilekçesinde Kaptanpaşa Mahallesi 246 pafta, 10265 ada, 13 parselde bulunan taşınmazla ilgili olarak yapılan şikâyet üzerine başlatılan inceleme neticesinde aralarında davacının da olduğu bir kısım belediye yetkilisi hakkında Şişli Kaymakamlığınca soruşturma izni verildiği bilgisine yer verilmiştir. Bu olayla ilgili olarak ceza davası açıldığının Bölge İdare Mahkemesine bildirilmesine rağmen bu hususun kararda irdelenmediği vurgulanmıştır. Bunun yanında Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) üzerinden yapılan sorgulamaya göre görevi kötüye kullanma ve resmî belgede sahtecilik suçlarından açılan kamu davasının derdest olduğu ifade edilmiştir. Davacı hakkında göreviyle ilgili olarak yürütülen ceza yargılaması değerlendirilmek suretiyle bir karar verilmesi gerekirken eksik incelemeyle karar verildiği anlaşıldığından Bölge İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

6. İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 1. İdari Dava Dairesi (Bölge İdare Mahkemesi) 22/12/2022 tarihinde bozmaya uyarak davayı reddetmiştir. Kararda davacı hakkında İstanbul 26. Asliye Ceza Mahkemesi, İstanbul 31. Asliye Ceza Mahkemesi ve İstanbul 20. Ağır Ceza Mahkemesinde açılan davaların derdest olduğu bilgisine yer verilmiştir. Sözleşmeli çalışma ilişkisi kurulmasının amacının idareye personel seçiminde esneklik sağlanması olduğu, idareye kendi personelini seçmesi ve sözleşme süresinin bitiminde yenilenmesi hususlarında takdir yetkisi tanındığı belirtilerek idarenin bu yetkiyi kadro ve ihtiyaç durumu ile personele ilişkin özel durumları değerlendirmek suretiyle kullanabileceğinin altı çizilmiştir. Uyuşmazlık konusu olayda takdir yetkisinin kamu yararı ve hizmet gereklerine, eşitlik ve hakkaniyet ilkelerine aykırı kullanıldığını gösteren somut bir delilin ortaya konulmadığı ifade edilmiştir. Davacı hakkında tespit edilen hususlar gözönünde bulundurulduğunda idarenin takdir yetkisine dayanılarak davacının hizmet sözleşmesinin yenilenmemesine yönelik tesis edilen dava konusu işlemde mevzuata ve hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

7. Başvurucu, karara karşı 3/2/2023 tarihinde temyiz kanun yoluna başvurmuştur. Danıştay 7/6/2023 tarihinde temyiz talebini reddederek Bölge İdare Mahkemesi kararını onamıştır.

8. İstanbul 26. Asliye Ceza Mahkemesi 24/2/2023 tarihinde başvurusunun görevi kötüye kullanma suçundan 1 yıl 3 ay hapis cezası ile cezalandırılmasına ve hapis cezasının ertelenmesine karar vermiştir. Buna karşın İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 13. Ceza Dairesi 16/4/2024 tarihinde başvurusunun beraatine kesin olarak karar vermiştir. Kararda, T.A. isimli vatandaşa hitaben düzenlenen cevabi yazının hatalı olduğunun fark edilmesi üzerine bir gün sonra tapu müdürlüğüne ve Belediyeye durumun yazılı olarak bildirildiği ve parsellere ilişkin iki tutanak olduğunun açıklandığı belirtilmiştir. Söz konusu eylem nedeniyle kamunun zararına veya kişilerin mağduriyetine neden olma ya da kişilere haksız bir menfaat sağlama biçimindeki objektif cezalandırma koşullarından birinin maddi olayda gerçekleşmediği sonucuna varılmıştır.

9. İstanbul 20. Ağır Ceza Mahkemesi 20/2/2024 tarihinde başvurusunun görevi kötüye kullanma ve resmî belgede sahtecilik suçlarından beraatine, bilişim sistemindeki verileri bozma, yok etme, erişilmez kılma, sisteme veri yerleştirme suçundan ise 7 ay 15 gün hapis cezası ile cezalandırılmasına ve hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar vermiştir. Kararda, sahteliği iddia olunan belge asıllarının ilgili kurumdan yazı ile istenmesine rağmen ilgili kurumca belge asıllarının gönderilemediği ve temin edilemediği belirtilmiştir. Bu nedenle ilgili belgelerin ifsal kabiliyeti olup olmadığı ve üzerlerinde sanığa ait imza ve yazıların bulunup bulunmadığının sabit olmadığı ifade edilmiştir. Şişli ilçesi, Fulya Mahallesi, Uygur Sokak, 2753 ada 58 parsel sayılı arsa üzerindeki bina hakkında hukuka uygunluğu şüpheli olan 21/1/2016 tarihli yapı kullanma izin belgesinin İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık Genel Müdürlüğü Adres Daire Başkanlığınca sanık tarafından düzenlenip onaylandığının belirtildiği açıklanmıştır. Bundan hareketle de sanığın kamu kurumu yetkililerinin bilgisi dışında ve mevzuata aykırı olarak, kendi savunmasına göre de yetkisi dâhilinde olmayan alanla ilgili bilişim sistemlerine veri yerleştirdiğinin sabit olduğu sonucuna varılmıştır. Kararın beraate ilişkin kısmı İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 18. Ceza Dairesinin 23/1/2025 tarihli kararı ile kesinleşmiştir. Hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin kısmı ise yapılan itirazın İstanbul 21. Ağır Ceza Mahkemesinin 30/4/2024 tarihli kararı ile reddedilmesi neticesinde kesinleşmiştir.

10. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 19/10/2021 tarihinde başvuru hakkında iddianame düzenlenerek başvurusunun görevi kötüye kullanma suçundan cezalandırılması talep edilmiştir. İddianamede Şişli ilçesi, İzzet Paşa Mahallesi, 9739 ada, 25 parsel sayılı taşınmazdaki yapılar için meri plana aykırı proje onayı verildiği tespit edilip belirlenen aykırılıkların Belediyeye bildirildiği belirtilmiştir. Buna rağmen düzenlenmesi gereken Yapı Tatil Tutanağı'nın söz konusu bildirimden yaklaşık 1,5 yıl sonra düzenlenerek yasal işlemlerin zamanında başlatılmadığı ifade edilmiştir. İstanbul 31. Asliye Ceza Mahkemesi 8/11/2021 tarihinde iddianameyi kabul etmiş olup yargılama devam etmektedir.

11. Danıştayın nihai karar olan 7/6/2023 tarihli kararı başvurucuya 4/10/2023 tarihinde tebliğ edilmiştir. Başvurucu 3/11/2023 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur. Başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

II. DEĞERLENDİRME

A. Gerekçeli Karar Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

12. Başvurucu, Belediyenin dava konusu işlemi keyfi olarak tesis etmesine rağmen haksız şekilde davasının reddedilmesi nedeniyle hukuki güvenlik ilkesinin ihlal edildiğini belirtmiştir. Dava konusu işlem tesis edilmeden önce kendisine savunma hakkı tanınmaması ve idarenin otoritesini kötü niyetle kullanması nedeniyle savunma hakkının ve silahların eşitliği ilkesinin ihlal edildiğini ifade etmiştir. İdarenin keyfi olarak tesis ettiği işlemin hukuka uygun olup olmadığının değerlendirilmediğini, Bölge İdare Mahkemesinin yalnızca Danıştayın görüşüne bağlı kalarak karar verdiğini belirterek gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

13. Adalet Bakanlığı (Bakanlık) görüşünde; idari yargı mercilerinin başvurusunun talebini incelediği, ilgili ve yeterli gerekçe göstererek başvurusunun davasının reddine karar verdiği dolayısıyla dava konusu maddi olay ve olgular ile iddiaları ve delilleri değerlendirdikleri, hukuk kurallarının yorumlanması ve uygulanmasını, uyumsuzlukla ilgili vardıkları sonucu ve kullandıkları takdir yetkisinin sebeplerini gerekçelendirdikleri ifade edilmiştir. Söz konusu kararlar incelendiğinde kurulan hükümler ile olgular arasında gerekli bağlantıyı gösterecek nedenlerin açıkça belirtildiği kararın dayandığı nedenlere ve hukuksal düzenlemelere de açıkça yer verildiği bildirilmiştir. Başvurucu, Bakanlığın görüşüne karşı beyanda bulunmamıştır.

14. Başvuru, gerekçeli karar hakkı kapsamında değerlendirilmiştir.

15. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

Yılmaz AKÇİL bu görüşe katılmamıştır.

16. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkı, kişilerin hakkaniyete uygun bir şekilde yargılanmalarını sağlamayı ve bu amaca uygunluk yönünden yargılamanın denetlenmesini amaçlamaktadır. Mahkeme kararlarının davanın temel maddi ve hukuki sorunları ile taraflarca ileri sürülen ve davanın sonucunu etkileyen iddia ve itirazlar hakkında delillerle bağ kurulmak suretiyle yeterli gerekçe içermesi zorunludur. Uyuşmazlığın hukuki ve maddi sorunlarıyla ilgisiz değerlendirmelere kararda yer verilmesi de gerekçeli karar hakkıyla bağdaşmaz. Karar gerekçesinin belirtilen unsurları taşıması, yargılamanın adil yargılanma hakkı güvencelerine uygun şekilde yürütülüp yürütülmediğinin taraflarca öğrenilmesini sağladığı gibi ayrıca demokratik bir toplumda kendi adlarına verilen yargı kararlarının sebeplerini toplumun öğrenmesinin sağlanması için de gereklidir (bazı eklemeler ve farklılıklarla birlikte bkz. *Sencer Başat ve diğerleri* [GK], B. No: 2013/7800, 18/6/2014, §§ 31, 34).

17. Diğer taraftan kanun yolu incelemesi yapan mercinin yargılamayı yapan mahkemeye aynı sonuca ulaşması ve bunu aynı gerekçeyi kullanarak veya aynı atıfla kararına yansıtması kararın gerekçelendirilmiş olması bakımından yeterli görülebilir. Bununla birlikte ilk derece mahkemesince karşılanmayan veya ancak ilk defa kanun yolu merciinde ileri sürülebilecek nitelikteki esaslı iddia ve itirazların kanun yolu merciince de

değerlendirilmemesi gerekçeli karar hakkının ihlaline yol açabilir (bazı eklemeler ve farklılıklarla birlikte bkz. *Mehmet Yavuz* [1.B.], B. No: 2013/2995, 20/2/2014, § 51).

18. Bölge İdare Mahkemesi, başvuru hakkında tesis edilen işlemin hukuka uygun olduğunu kabul ederken idarenin takdir yetkisi olduğunu açıklamış ve başvuru hakkında derdest ceza yargılamaları bulunması nedeniyle takdir yetkisinin hukuka uygun kullanıldığı sonucuna varmış ancak ceza yargılamalarını değerlendirmemiştir. Kararda yalnızca başvuru hakkında derdest ceza yargılamaları bulunduğu bilgisine yer vermiştir. Derdest ceza yargılamasına atıfta bulunulması yeterli olmayıp ceza yargılamasına konu olay ve olguların da Bölge İdare Mahkemesi tarafından irdelenmesi gerekmektedir. Bu bağlamda olayın meydana geliş şekli, fiilin özelliği, ağırlığı gibi olaya özgü durumlar değerlendirilerek karar sonucuna ulaşılma nedeni ilgili ve yeterli bir gerekçe ile ortaya konulmalıdır (*Diren Taş* [1. B.], B. No: 2019/38230, 24/1/2024, § 34).

19. Ceza yargılamasında yer alan bilgi ve belgelere ulaşılarak söz konusu verilerin başvuru hakkında tesis edilen işleme olan etkisinin değerlendirilmesinin önünde -masumiyet karinesine uygun olmak koşuluyla- herhangi bir engel bulunmamaktadır. Ceza yargılamasında yer alan verilerin sözleşmenin yenilenmemesi konusunda idarenin takdir yetkisine olan etkisinin Bölge İdare Mahkemesince ortaya konulması gerekmektedir. Olayda ise Bölge İdare Mahkemesi tarafından ceza yargılaması esas alınmakla birlikte ceza yargılamasında yer alan olgular irdelenmemiş ceza yargılamasında yer alan bilgi ve belgeler değerlendirilmemiştir (*Diren Taş*, § 35).

20. Kural olarak mahkeme kararlarında esasa ilişkin hususlarda yeterli gerekçe bulunması hâlinde kanun yolu mercii bu karara atıf yapılarak değerlendirme yapılması makul görülebilir. Mahkeme kararlarında gerekçe bulunmadığı hâllerde ise kişilerin ileri sürdüğü esaslı itirazlar kanun yolu mercii tarafından gerekçeli şekilde karşılanmalıdır. Somut olayda Bölge İdare Mahkemesi kararının yukarıda belirtilen bağlamda bir gerekçe içermediği, Danıştay tarafından ise bu karara atıf yapılarak herhangi bir değerlendirme yapılmadığı anlaşılmıştır (*Diren Taş*, § 36).

21. Sonuç olarak başvuru hakkında elde edilen verilerin sözleşmenin yenilenmemesini neden ve nasıl haklılaştırdığı hususunun yargılama mercilerinin gerekçelerinde yer almadığı görülmüştür. Yargılama mercileri başvuru hakkındaki bilgileri değerlendirmedikten başvurunun sözleşmenin yenilenmemesinin haksız olduğuna ilişkin iddiaları yeterli şekilde açıklığa kavuşturulamamıştır. Bu itibarla yargılama süreci bir bütün olarak değerlendirildiğinde gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği sonucuna varılmıştır.

22. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

Yılmaz AKÇİL bu görüşe katılmamıştır.

23. Başvurucunun eşitlik ilkesinin ihlal edildiğini ileri sürdüğü görülmekte ise de gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine karar verildiğinden diğer ihlal iddiası hakkında kabul edilebilirlik ve esas yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasının gerek olmadığı değerlendirilmiştir.

B. Masumiyet Karinesinin İhlal Edildiğine İlişkin İddia

24. Başvurucu, dayanılan fesih nedenlerinin ceza yargılamaları olduğunu ancak bu davaların kesinleşmediğini belirterek masumiyet karinesinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

25. Masumiyet karinesi, hakkında suç isnadı bulunan bir kişinin adil bir yargılama sonunda suçlu olduğuna dair kesin hüküm tesis edilene kadar masum sayılması gerektiğini ifade etmekte ve hukuk devleti ilkesinin de bir gereğini oluşturmaktadır (AYM, E.2013/133, K.2013/169, 26/12/2013). Anılan karine, kişinin suç işlediğine dair kesinleşmiş bir yargı kararı olmadan suçlu olarak kabul edilmemesini güvence altına almaktadır. Ayrıca hiç kimse, suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar yargılama makamları ve kamu otoriteleri tarafından suçlu olarak nitelendirilemez ve suçlu muamelesine tabi tutulamaz (*Kürşat Eyol* [2. B.], B. No: 2012/665, 13/6/2013, § 26).

26. Adil yargılanma hakkının bir unsuru olan masumiyet karinesinin sağladığı güvencenin iki yönü bulunmaktadır: Güvencenin ilk yönü kişi hakkındaki ceza yargılaması sonuçlanıncaya kadar geçen, bir başka ifadeyle kişinin ceza gerektiren bir suçla itham edildiği (suç isnadı altında olduğu) sürece ilişkin olup suçlu olduğuna dair hüküm tesis edilene kadar kişinin suçluluğu ve eylemleri hakkında erken açıklamalarda bulunulmasını yasaklar. Güvencenin ikinci yönü ise ceza yargılaması sonucunda mahkûmiyet dışında bir hüküm kurulduğunda devreye girer ve daha sonraki yargılamalarda ceza gerektiren suçla ilgili olarak kişinin masumiyetinden şüphe duyulmamasını, kamu makamlarının toplum nezdinde kişinin suçlu olduğu izlenimini uyandıracak işlem ve uygulamalardan kaçınmasını gerektirir (*Galip Şahin* [1. B.], B. No: 2015/6075, 11/6/2018, §§ 39,40).

27. Bölge İdare Mahkemesi "*ilgilinin kamu görevlisinin taşınması gereken güvenirliliği ve liyakatı bulundurmaması nedeniyle görevinden yeterince verim alınamayacağı*" gerekçesiyle 31/12/2016 tarihi itibarıyla başvurunun sözleşmesinin yenilenmemesi işleminin hukuka uygun olduğunu kabul etmiştir. Bölge İdare Mahkemesi, ceza mahkemesi kararlarına atıf yapmışsa da başvurunun suçlu olduğuna dair herhangi bir değerlendirmeye yer vermemiş; söz konusu dava süreçlerini aktarmakla yetinmiştir. Sonuç olarak masumiyet karinesinin yönelik bir ihlalin olmadığının açık olduğu anlaşılmıştır.

28. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 36. ve 38. maddelerinde güvence altına alınan masumiyet karinesine yönelik ihlal iddiasının *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

III. GİDERİM

29. Başvurucu; ihlalin tespiti, gerekli tedbirlerin alınması ile 150.000 TL manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

30. Başvuruda tespit edilen anayasal hak ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar ve zorunluluk bulunmaktadır. Anayasa'nın 148. ve 153. maddeleri ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. ve 66. maddeleri uyarınca ihlal kararının gönderildiği yargı mercilerince yapılması gereken iş, yeniden yargılama işlemlerini başlatıp Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında belirtilen ilkelere ve gerekçelere uygun biçimde yürütülecek yargılama sonunda hak ihlalinin nedenlerini gidererek yeni bir karar vermektir

(Mehmet Doğan [GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§ 54-60; Aligül Alkaya ve diğerleri (2) [1. B.], B. No: 2016/12506, 7/11/2019, §§ 53-60, 66; Kadri Enis Berberoğlu (3) [GK], B. No: 2020/32949, 21/1/2021, §§ 93-100).

31. Öte yandan hak ihlali kararından Anayasa Mahkemesinin davanın sonucuyla ilgili olarak bir tutum sergilediği sonucu çıkarılmamalıdır. Anayasa Mahkemesince verilen hak ihlali kararı uyumsuzluğun sonuçlarından bağımsız olup davanın kabulüne, reddine ya da beraate veya mahkûmiyete karar verilmesi gerektiği anlamına gelmemektedir. Kural olarak, yargılamanın her aşamasında olduğu gibi ihlalin sonuçlarını gidermek üzere yeniden yapılacak yargılama sonunda da delillerin dava ile ilişkisini kurma ve bunları değerlendirip sonuç çıkarma yetkisi ilgili mahkemelere aittir.

32. İhlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasının yeterli giderim sağlayacağı anlaşıldığından tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerekir.

IV. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. 1. Gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA Yılmaz AKÇİL'in karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

2. Masumiyet karinesinin ihlal edildiğine ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA OYBİRLİĞİYLE,

B. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE Yılmaz AKÇİL'in KARŞIOYU ve OYÇOKLUĞUYLA,

C. Diğer ihlal iddiasının İNCELENMESİNE GEREK OLMADIĞINA,

D. Kararın bir örneğinin gerekçeli karar hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 1. İdari Dava Dairesine (E.2022/1833, K.2022/1765) iletilmek üzere İstanbul 10. İdare Mahkemesine (E.2017/455, K.2017/2438) GÖNDERİLMESİNE,

E. Başvurucunun tazminat talebinin REDDİNE,

F. 2.220,60 TL harç ve 30.000 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 32.220,60 TL yargılama giderinin başvurucuya ÖDENMESİNE,

G. Ödemelerin kararın tebliğini takiben başvurucunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

H. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 30/7/2025 tarihinde karar verildi.

KARŞIOY GEREKÇESİ

1. Başvuru, Şişli Belediyesi bünyesinde sözleşmeli personel olarak görev yapan başvurusunun "kamu görevlisinin taşınması gereken güvenilirliği ve liyakati bulundurmaması nedeniyle görevinden yeterince verim alınmayacağı" gerekçesiyle sözleşmesinin yenilenmemesine ilişkin işleme karşı açılan davanın reddedilmesi sebebiyle gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

2. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı maddi adaleti değil şekli adaleti temin etmeye yönelik güvenceler içermektedir. Bu bakımdan adil yargılanma hakkı davanın taraflardan biri lehine sonuçlanmasını garanti etmemektedir. Adil yargılanma hakkı temel olarak yargılama sürecinin ve usulünün hakkaniyete uygun olarak yürütülmesini teminat altına almaktadır (M.B. [GK], B. No: 2018/37392, 23/7/2020, § 80).

3. Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrasında herkesin yargı organlarına davacı ve davalı olarak başvurabilme ve bunun doğal sonucu olarak da iddia, savunma ve adil yargılanma hakkı güvence altına alınmıştır. Anılan maddeyle güvence altına alınan hak arama özgürlüğü -kendisi bir temel hak niteliği taşımasının ötesinde- diğer temel hak ve özgürlüklerden gereken şekilde yararlanmayı ve bunların korunmasını sağlayan en etkili güvencelerden biridir. Bu bağlamda Anayasa'nın bütün mahkemelerin her türlü kararlarının gerekçeli olarak yazılmasını ifade eden 141. maddesinin de hak arama hürriyetinin kapsamının belirlenmesinde gözetilmesi gerektiği açıktır (Vedat Benli [2.B.], B. No: 2013/307, 16/5/2013, § 30).

4. Anılan kurallar uyarınca ilke olarak mahkeme kararlarının gerekçeli olması, adil yargılanma hakkının bir gereğidir. Derece mahkemeleri, dava konusu maddi olay ve olguların kanıtlanmasını, delillerin değerlendirilmesini, hukuk kurallarının yorumlanması ve uygulanmasını, uyumsuzlukla ilgili vardığı sonucu, sonuca varmasında kullandığı takdir yetkisinin sebeplerini makul bir şekilde gerekçelendirmek zorundadır. Bu gerekçelerin oluşturulmasında açık bir keyfilik olmaması ve makul bir gerekçe gösterilmesi hâlinde adil yargılanma hakkının ihlalinden söz edilemez (İbrahim Ataş [1.B.], B. No: 2013/1235, 13/6/2013, § 23).

5. Somut olayda Danıştay'ın bozma kararına uyarak davanın reddine karar veren Bölge İdare Mahkemesi, iddia, savunma ve tüm dosya kapsamında incelemede bulunarak başvuru hakkında bir belediye başkan yardımcısının öldürülmesi olayından dolayı açılan soruşturma ve başvurusunun kamu göreviyle ilgili işlediği iddia olunan suçlardan dolayı açılan ceza davalarının hâlen derdest olduğunu belirtmiştir. Kararın devamında, sözleşmeli çalışma ilişkisi kurulmasının amacının idareye personel seçiminde esneklik sağlanması olduğu ve idareye kendi personelini seçmesi ve sözleşme süresinin bitiminde yenilenmesi hususlarında takdir yetkisi tanındığını vurgulayarak idarenin bu yetkiyi kadro ve ihtiyaç durumu ile personele ilişkin özel durumları değerlendirerek kullanabileceğinin altını çizmiştir. Uyumsuzluk konusu olayda idarenin sözleşme yenilememe yönünde gösterdiği takdir yetkisinin kamu yararı ve hizmet gereklerine, eşitlik ve hakkaniyet ilkelerine aykırı kullanıldığını gösteren somut bir delilin ortaya konulmadığı ifade edilerek başvuru hakkında tespit edilen hususlar uyarınca tesis edilen işlemde mevzuata ve hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna varmıştır.

6. Yargılama sürecinde sözleşmenin yenilenmemesine esas alınan bileşenlerin bir bütün olarak dikkate alındığı anlaşılmaktadır. Özellikle idarenin sözleşmeli personel seçiminde sahip olduğu takdir yetkisinin personele ilişkin özel durumların değerlendirilmesinde kullanabileceğinin önemi belirtilmiştir. Bu bağlamda, Belediyede görevi başında öldürülen Belediye Başkan Yardımcısı ile ilgili yürütülen soruşturma kapsamında başvurunun üç gün gözaltına alınması ve başvuru hakkında sözleşme yenileme tarihinde icra ettiği kamu göreviyle alakalı derdest vaziyette görevi kötüye kullanma suçundan iki ayrı yargılamanın, görevi kötüye kullanma ve resmî belgede sahtecilik suçundan ise bir yargılamanın bulunduğu göz önünde bulundurulmuştur. İdarenin sözleşme yenilememesindeki takdir yetkisinin kamu yararı ve hizmet gereklerine, eşitlik ve hakkaniyet ilkelerine aykırı kullanıldığını gösteren somut bir delilin ortaya konulmadığı ifade edilmiştir.

7. Bu anlamda Bölge İdare Mahkemesinin, başvurunun sözleşme yenileme sürecindeki safahatına dair bütünsel bir bakış ile hükme ulaştığı görülmektedir. Bölge İdare Mahkemesi bu değerlendirmesi ile başvuru hakkında adli soruşturma ve kovuşturmanın konusunu teşkil eden eylemleri göz önünde bulundurarak sözleşmenin yenilenmemesi yönündeki idari işlemi hukuka aykırı bulmamıştır. Bu yorum ve değerlendirmeler, yukarıda anılan ilkeler uyarınca uyumsuzluğu çözmekle görevli mahkemenin takdirinde olup bireysel başvuruda değerlendirmeye konu edilemeyecek niteliktedir. Maddi olay ve olguların kanıtlanması, hukuk kurallarının yorumlanması ve uygulanması bakımından Bölge İdare Mahkemesi ve Danıştay kararlarında bariz takdir hatası veya açık bir keyflik oluşturan herhangi bir durum da tespit edilememiştir. Dolayısıyla başvuru tarafından ileri sürülen ihlal iddialarının kanun yolu şikâyeti niteliğinde olduğu anlaşılmıştır.

8. Açıklanan nedenlerle, başvuru tarafından ileri sürülen iddialar çerçevesinde bir temel hak ihlalinin olmadığı anlaşıldığından, başvurunun, diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerektiği düşüncesiyle çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Üye.
Yılmaz AKÇİL